

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 96. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 április 28.

Az AMKE internátusa

Nagyváradon van már néhány virágzó internátus, de ezek nem képesek befogadni az összes jelentkezőket, úgy hogy az intézetek kénytelenek visszautasítani a jelentkező növendékeket. A nevelés, a tanügy érdekében azért örömmel üdvözljük az AMKE akcióját a Nagyváradon létesítendő internátus érdekében. Kívánatosnak tartjuk, hogy az internátusban uralkodó szellem valóságos és hazafias legyen és a nevelésnek ez legyen az iránya, mert nevelés nélkül a pusztán tápintézet mit sem ér. E tárgyban vettük a következő sorokat:

Mindenki belátta azt ma már, hogy az iskolák részint túlszűköltésük, részint a tananyag rendkívüli nagysága miatt kizárólag a tanításra, kell, hogy szorítkozzanak és ha a legfogékonyabb korban levő serdült kora tanulóifjúság a gondos szülők felügyeletét bármi oknál fogva nélkülözi, minden nevelés nélkül vad faként nő fel. Angol és Németország társadalmá akként igyekezett ezen segíteni, hogy a középiskolák mellé csaknem minden nagyobb városban már internátusokat létesített, hogy az ifjúságot a nem neki való környezet káros hatásától megóvják. Nálunk eddig kevés ilyen intézet volt. Az a néhány internátus, amelyik az országban itt-ott fenáll, majdnem kizárólag a szegénysorsu, fizetni képtelen gyermekek otthonát képezi s csak kevés fizető növendéket vehet fel.

Van még intézet, mely a felsőbb 10000 ifjainak nyújt pazar kényelmet, míg a középosztály itjai, ha nincsenek azon szerencsés helyzetben, hogy az iskolákat szüleik lakóhelyén látogassák, sokszor hajótörött családokhoz kerülnek, kik a gyermekek nevelésére nem is képesek, nem is vállalkoznak, nekik kizárólag ellátást adnak, de azt is csak olyant, hogy a szülők által fizetett összeg egy része saját céljaikra megmaradjon. Kiáltó anyagi gondjaik s az ebből burjánzó családi bajaik az ifjak lelkére egyál-

talán nem jó hatást gyakorolnak s bizony gyakran nem egy gyermek lelkébe itt plántálódnak bele a későbbi végzetes szenvedélyek csirái. Ezen tényeket bizonyítani nem kell. A tanár urak nap nap mellett meggyőződnek erről, de tanúi lehetünk mindnyájan, kik a keserű kosztos kenyeret ettük.

Ezen égető hiányon akar az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület segíteni akar, midőn a működési területébe vont magyar nagyalföldi városokban éppen a középosztály tanuló ifjúsága részére internátusokat létesít, hogy ezek mérsékelt megállapított árak mellett modern, higiénikus épületben lakást, egészséges tápláló eledelt, orvosi ellenőrzést, szigorú, de humánus felügyeletet, iskolai tanulmányaik végzéséhez tanárok által eszközölt szakavatott vezetést nyerjenek.

Ilyen internátus már három nagy városban épül, néhány pedig a megvalósulás stádiumában van.

Nagyvárad és Biharvármegye igényeinek megfelelően a Nagyvárad internátus 150—180 tanuló befogadására van tervezve, s az itteni középiskolák részére aránylagosan lesznek a helyek fenttartva, sőt 20—30. jogakadémiai hallgató részére is lesz hely biztosítva. Az ellátási díj 70—100 korona közt lesz megállapítva. A fenttartási és amortizáció költségei részben ezen tápdíjakból, részben az egyesek a városok és vármegye, részben az államtól nyerendő segélyekből nyer fedezetet.

Közel három éve, hogy ezen építkezés ügye nap alatt áll.

Nagyvárad város tanácsa elvben kimondotta már évekkal ezelőtt, hogy az Amke nemes intencióját átérzi és honorálni akarja. Mivel azonban a városnak az internátus céljára megfelelő telke nincsen, a megvételre felkínált telkek ára pedig olyan nagy, hogy a város nagyobb megterhelése nélkül a feltétlenül szükséges 5000—6000 méter² terület megszerezhető nem volt. Végül mivel a nyomott gazdasági viszonyok miatt az amortizáció költsége sem volt megszerezhető, az ügy nem tudott megindulni. Időközben azonban az egyesület helyi vezetőségének figyelmét a város agilis főmérnöke a Kis Dávid és társa parcellázásával felszabaduló városrésze terelte.

Fenti tulajdonosok előbb méltányos árbán opciót adtak az egyesületnek, majd midőn még így is nehezen lehetett volna a tervet megvalósítani, az egyesület kérelmére teljesen ingyen ajánlották fel a szükséges területet. Természetesen az egyesületnek kell a felajánlott területet hozzáférhetővé tennie és a szükséges közművekkel ellátnia.

Mivel ekként az egyesület a szükséges területet a város megterhelése nélkül megszerezte, most már csak azt kéri, hogy a közművek létesítésének egy kisebb részét vállalja el s mint a többi városok, adjon ingyen vizet, ingyen világítást, adómentességet és néhány ezer korona évi segélyt.

A városra nézve ezen befektetések, anyagi ellenszolgáltatást is hoznak. Mert először a közművek létesítése és az internátus felépítésével egy új városrészen nyer adófizető alanyokat, kap egy nagy intézetet mint fogyasztót, kapja a 180 gyermek szülei és hozzátartozói idegenforgalmát, végül azonnal megindulhat egy félmilliósi építkezés.

Hogy ez mit jelent, azt eklatánsul igazolja az, hogy a város lépten-nyomon tízezer koronát kénytelen a munkanélküliek felsegélyezésére fordítani.

A város pénzügyi bizottsága kedden délután tárgyalja az egyesület előterjesztését. Remélhetőleg a városatyák böles belátása és a város vezetőinek jóindulata mellett a meg egyezés a város és az egyesület között előbb létesülhet és az egyesület hozzáfoghat a terv keresztülviteléhez.

Jantsoyics Jenő.

Hevesmegye munkapárti.

Eger, április 27.

Nagy meglepetés történt a vármegyei közgyűlésen. A munkapárt egyik javaslatát 160 munkapárti szavazattal fogadták el 105 függetlenségivel szemben. Ilyen többsége még soha nem volt a munkapártnak Hevesben. A trónörökös üdvözltek 50 éves évforduló alkalmából.

**Mindennemű szörme és ruhane-
müek megóvására, moly-
kárók ellen csakis a valódi
peték ellen is; kellemes illatánál fogva szekrényekben is alkalmazható.**

Mirt-molyirtó

keveréket használjuk,
mely a legbiztosabban
ható szer még a moly-
peték ellen is; kellemes illatánál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Ugyisint raktáron vannak és legolcsóbban kaphatók, Weinreich-féle molyalther, mof, Bagaria papir, szagtalan molyirtó gyökér, Tarmalit, Naphtalin, Terpetinszesz, Pacsuli és Kamphor.

Farkas István
Apolló drogeriájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.
Telefon 13-02. Telefon 13-02.

A király állapota.

Bécs, ápril 27. A királyt vasárnap éjjel ritkán háborgatta a köhögési inger, mint eddig és az üdítő álmok annyira megerősítette az uralkodót, hogy már kora reggel munkához látott. Napirendje a szokásos volt. Őfelsége fogadta Lipót bajor herceg látogatását, azonkívül Montenuovo herceg főudvarmestert, Paar gróf és Bolfras báró főhadiséget, Schiessl báró kabinetirodai igazgató és Daruváry osztályfőnök jelentését. Az étkezésnél a királynak jó étvágya volt, délután pedig egy óras sétát tett a schönbrunni kastély kis képtárában.

Audienciák.

Bécs, ápril 27. Őfelsége állapota annyira javult, hogy délután fél 1 órakor Berchtoldot fogadta, 1 órakor pedig a trónörökös jelent meg előtte kihallgatáson. Az orvosok megengedték, hogy nemcsak napi jelentéseket fogadhat, hanem államügyeket is elintézhet.

Béke Amerikában.

Washington, április 27. Tegnap este megjelent a braziliai nagykövet, az argentinai és csilei követ Bryan államtitkárnál, hogy kísérletet tegyenek arra, vajjon lehetne-e kormányaik közvetítésével a mexikói kérdést barátságosan megoldani. Wilson elnök a Fehér Házban tartott tanácskozás után az ajánlatot elfogadta.

Nem hivatalos híresztelés terjedt el, hogy a délamerikai kormányok terve Huerta eltávolítására irányul, a mit az Egyesült-Államok kezdetől fogva kívánnak. A közvetítő ajánlatot tudomására hozták Argentina, Brazília és Csile mexikói képviselőinek és Karanza tábornoknak is.

BÖSKÉM.

— Operett 3 felvonásban. Írta: Szomory Emil. Zenéjét Mérei Adolf versire dr Gajári István szerzette. —

Budapesten kifütyölték a Böskémet; Nagyváradon a Böske egyszerűen megbukott.

Ezzel körülbelül el is volna intézve az egész Böském-ügy; őszinte részvétünk a színház áldozatkész igazgatójának, aki megpróbálta ezt a botrányosan trágár és sokkal botrányosabban rossz darabot kék ceruzával, lila frizurákkal és új jelmezekkel valahogyan elfogadhatóvá tenni. Őszinte részvétünk a szereplőknek, a kik a szó legszorosabb értelmében ájulásig menő igyekezettel próbáltak valami kis sikert megmenteni. Nem segített semmi. A Böskémet nem vette be Nagyvárad izlése, a közönséget nem tévesztették meg egyes lapok előzetes dicséretárái, a Böském csufosan megbukott.

Erdemes volt a tapsokra figyelni. Vasárnap este zsúfolt ház várta a Böském bemutatóját. Hogyne! Egyes lapok azt írták róla, hogy tele van művészi szépségekkel, csak „klerikális” kifogásokat emeltek ellene s akadtt lap bőven, mely a mi erélyes felszólalásunkat, mikor a Böském trágársága

Betörés Arizonába.

Nogales, április 27. Paginiából egy csapat fegyveres mexikói betört Arizonába. A határ mentén fosztogatnak és lövöldöznek az amerikaiakra.

Anglia nem semleges.

London, április 27. A reggeli lapok jelentése szerint az angol kormány az Egyesült Államok és Mexikó között való konfliktusában nem fog semlegességi nyilatkozatot tenni. A kormány emez elhatározásának az az oka, hogy Angliának Amerikában és az Atlanti-Oceánon igen nagy érdekeltsége van.

Fejérváry báró temetése.

Fejérváry Géza báró halála nem volt meglepetés, de nagyon fájdalmasan érintett mindenkit, a ki Fejérváry Gézát közelebről vagy távolabbról ismerte. Elhunytának a hírének közölték a királlyal is a kit szemmel láthatóan megrendített hűséges katonájának, odaadó szolgájának elköltözése. Őszinte megindultságot és részvétet tükröz az a távirat is, a melyet a trónörökös az elhunyt vitéz generális fiához, Fejérváry Imre báróhoz intézett nagy gyásza alkalmából.

Fejérváry holttestét átszállították a magyar testőrség palotájába és ott díszes ravatalra tették. A temetés ma, kedden lesz s a beteg király nevében Ferenc Ferdinánd adja meg a végső tisztességet az utolsó utjára induló nagy katonának.

Ferenc Ferdinánd királyi herceg Fejérváry Géza báró fiához rendkívül megleghangu táviratot intézett.

Ferenc Ferdinánd királyi herceg Burrián báróhoz, a király személye körüli miniszterhez intézett részvét táviratot.

A rokonok megszámlálhatatlan részvét-nyilatkozatot kaptak. Ő felsége a legszive-

sebb módon fejezte ki részvétét. Ernő Agost kumberlandi herceg, valamint Paar gróf főhadiséged személyesen fejezte ki részvétét. A bécsi magyar minisztérium palotáján és a gárda palotáján gyászlobogó leng.

A temetés.

Bécs, ápr. 27. Az elhunyt Fejérváry Géza báró temetésén a királyt Ferenc Ferdinánd kir. herceg fogja képviselni. Az eddigi diszpozíciók szerint az elhunytat kedden délután két órakor szentelik be. Fejérváry báró azt kívánta, hogy a matzleinsdorfi katolikus temetőben temessék el, mert édesatyja is ott nyugszik, minthogy azonban ez a temető már évekkel ezelőtt megtelt és újabb oda már nem temetnek, az elhunytat, ha csak más végrendeleti intézkedést nem tett, a bécsi központi temetőben fogják eltemetni. A ravatal körül a gárda tisztjei állnak diszörséget. A temetésre kivezényelt katonaság parancsnoka Frigyes királyi herceg lesz.

A magyar képviselőház küldöttsége Fejérváry Géza báró temetésére Szász Károly alelnök vezetésével utazik Bécsbe.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter Abbáziából Fiumén keresztül Budapestre utazott, mert Tisza István gróf miniszterelnök hazasürgönyözte, hogy a Fejérváry Géza br. temetésén való részvétel részleteit megtárgyalják.

Gróf Széchényi püspök szenteli be a holttestet.

Bécs, ápril 27. Báró Fejérváry Géza holttestét holnap, kedden, ápr. 28-án délután 2 órakor gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., nagyváradai püspök szenteli be a magyar testőrség palotájában. A püspök már ideérkezett.

ellen eleve állást foglaltunk, az irói szabadság nevében kifogásolta. Egyes újságok verték is a nagy dobót: jöjjetek és tapsoljatok a Böskémnek, csak azért is! Ilyen beharangozásra akad kíváncsi ember bőven. A földszinti állóhelyen egész csoport volt (nem nevezzük klakknak, nehogy helyreigazítást kérjenek), mely taktusra tapsolt és ujjazott. Ez csak ment egy darabig, néhányszor beugrott a közönség és tapsolt. Már a második felvonásban az a bizonyos kis csoport már csak egyedül tapsolt, a harmadik felvonásban pedig a feltűnően buzgó tapsolók kis csoportját (melyet csak azért nem nevezzük klakknak, nehogy helyreigazítást kérjenek) a közönség egyszerűen, de annál hathatóbban lepisszgte.

A darab meglehetősen megkékeruzáva került színre Nagyváradon; mégis maradt benne trágárság bőven. Az első felvonásban van többek közt egy „vice”, amelyre a viziló is elpirulna, olyan aljasság. Ugyanebben a felvonásban a fürdőkosztümös leányok visitozása, kergetőzése a parasztleányokkal, a II. felvonásban Szent Péter profanizálása és a pápával lipótvárosi mesterkedéssel kapcsolatba hozott „furlána” tánc mindenkinek a jó izlését felháborították. Ez az ugynevezett furlána olyan szemérmetlen izléstelen és —

mint Kerényi Irén rosszullette bizonyította — veszélyes ugrálás, aminőt tisztességes színpadon bemutatni nem volna szabad. Roppantul csodáljuk, hogy művésznők ilyenminek a bemutatására vállalkoztak; ez a tánc tulmegy minden határon, amelyet a nőesség megengedhet. A bérlőknek már nam is merték a táncot a maga eredetiségében bemutatni, hétfőre a legocsmányabb részét elhagyták, de még így is izléstelen s vásári komédiába való. Visszatetszést keltett az is, hogy minden öt percen valakinek az Ur-istenét, a Krisztusát szövik ronda beszédekbe, „azt a hét szentségét” emlegetik, szóval igyekeznek minél durvábban, minél ocsmányabban sértegetni a vallásos érzést.

Hogyan festhet ez a darab Budapesten, ahol zárdában játszatják le ezt a sok rudaságot: el lehet képzelni.

Eredetiség ezeken felül az egész darabban semmi sincs. Meséje a Tatárjárás és a Nebántsvirág hatása alatt keletkezett; alakjai jórészt e két operett szereplőinek kétségbejöttön silány torzításai. A tábornokban Trestyánszky tábornagyot akarják a szerzők neveltségessé tenni s legfinomabb ötletük, mikor a generálist — számmal kínálják meg, üljön arra, ha lovagolni akar. Egyébként Lohonyai rossz kópiája az alak, minden szellem

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

A hölgyek fehér hadserege.

Az Önkéntes Ápolónők felavatási ünnepélye Nagyváradon.

Vasárnap délelőtt fényes ünnepély keretében fejezték be azt az önkéntes ápolónői kurzust, amelyet a Vöröskereszt Egylet rendezett országszerte. Nagyvárad város székházában harminckét vöröskeresztes fehér karszalagot osztottak ki, harminckét nagyvárad urai hölgy tette le az ünnepélyes fogadalmat, hogy ha a szükség úgy kívánja, meg fognak jelenni a háború, vagy országos csapás színhelyén és lelkiismeretesen fogják teljesíteni ápolónői kötelességüket.

Ezen a nagyszerű ünnepélyen ott volt Nagyvárad város társadalmának színe-java, az egyház, a polgári és katonai társadalom legelőkelőbb képviselői.

Egyáltalán mindenütt mély rokonszenvet keltett az önkéntes ápolónői tanfolyam és a vasárnapi lelkes beszédekből megállapítható, hogy ez az egészségügyi intézmény a legszelesebb körü támogatásra számíthat.

Ezt a szíves pártfogást fejezte ki a notabilitások, hatóságok, intézmények és egyesületek fejeinek megjelenése. Első sorban maga az elnöklő főispán, Hlatky Endre tett lelkesítő konfessziót az intézmény mellett. A latin szertartású megyéspüspök távollétében Fetszer Antal felsz. püspök, püspöki vikárius jelent meg a főlavató ünnepélyen.

Az elnöki emelvény körül az előkelőségek egész galériája helyezkedett el. Ott láttuk dr. Miskolczi Ferencet, Biharvármegye főispánját, továbbá Henriquez és Csanády altábornagyokat, Patzák vezérőrnagyot. Emelték az ünnepély jelentőségét és fényét a következő notabilitások megjelenésükkel:

nélkül. A hősnőt és az igazgatónőt sokkal finomabb kiadásban ismerjük a Nebántsvirág-ból, a tartalékos hadnagyot a Tatarjárásból, ugyanonnan Márton gazdát, az örmény atyafi is ismerős, még a visszatérő refrain is: „Mit tetszik ehhez szólni?” régi ismerősre emlékeztet: „Hogy tetszik lenni” stb. Hogy ezt a sok kopizálást elfogadható mesévé nem tudták összeszőni, az egészen világos. Zagyvább, sületlenebb mesét művészet volna összekomponálni. Befejezése: egy odabiggyesztett mozifelvétel, egészen méltó végső elposványosodás.

A zenénél már nehezebb megállapítani az eredeti forrásokat. Nem azért, mert több az eredetiség, hanem azért, mert több a forrás. Zerkovitz Tatarjárás, népdalok, Lehár, Strauss minden operettje ott szerepel a források közt. Csaknem valamennyi zeneszámban régi jó ismerőst üdvözlő az ember, csak egy kissé elfintorítva. A hangszerezés meg éppen kezdetleges. Nincs semmi szín, semmi élet benne.

Érthető volt, mikor dr. Garami Ernő az első felvonás végén a szerzők nevében köszönte meg a közönség gyér tapsait. Bizonytal az összes szerzőket értette — nagy és előkelő társaság nevében beszélt.

A szereplőkről talán nem kell bővebben megemlékeznünk. Operettet adtak elő — jóformán az énekes személyzet nélkül. No de így volt méltó a Böskémhez. Ismételtén részvétet érdemel mindenik szereplő a háládatlan feladatért, melynek megoldására vállalkozniok kellett.

Hogy ennyi silányság dacára a Böském Budapesten hosszasan műsoron maradt, ez a pajtáskodó reklámkritika érdeme. Nagyvárad közönségének jó izlésére vall, hogy itt ennek dacára a darab visszavonhatatlanul és csufosan megbukott. —r.

Hlatky Endre, dr. Dollinger Gyula, dr. Fráter Imre, dr. Miskolczi Ferenc, lovag Henriquez János, Csanády Arthur, Patzák Kálmán, Fetszer Antal, Imrik S. Zoltán, Staniszlóvszky Adolf, Barbini Sándor, Grallert Konrad, Ránffy Zsigmond, Csécsi Nagy Imre, Jankovich Károly, Kiss Géza, Kozáry Gyula, dr. Karácsonyi János, dr. Vueskics Gyula, Szmekta L. Odön, Lagoschán Miklós, Imrik Péter, Bary József, Hoványi Gyula, dr. Konrad Márk, Fényes Manó, Moskovits Miksa, Lukács Odön, dr. Balkányi Ernő, Krausz Samu, dr. Sarkadi Lajos, dr. Mayer László, dr. Feldmann, dr. Halász Géza, dr. Gerő Sándor, dr. Waldmann Béla, dr. Bozóky Zsigmond, dr. Révész Zsigmond, Breider Armin, továbbá még számosan a város katonai és papi társadalmának képviselőiben.

Igen nagyszámu hölgy vett részt az ünnepélyen, többek közt ott voltak:

Özv. Des Escherolles Kuspér Sándorné, Hlatky Endréné, dr. Miskolczi Ferencné, lovag Henriquez Jánosné, Patzák Kálmánné, dr. Molnár Gézané, dr. Fráter Imréné, Rechtne Bauer Zsófia, Balázsházi nővérek, dr. Rezső Mórné, dr. Sarkadi Lajosné, Schütz Albertné, özv. Márkus Lászlóné, özv. Lederer Mártonné, dr. Némethy Ferencné, Mihály Pálné, Kolliner Miksáné, Bartha Gyuláné, Schwarcz Ilésné, továbbá az összes felavatandó ápolónők és még számosan.

Vizsga a kórházban.

Mielőtt a nagyközönség elé léptek volna a kurzus hallgatói, a kórház nagy műtőtermében elméleti és gyakorlati vizsga volt. Reggel fél 9 órakor kezdődött déli 11 óráig tartott. A vizsgáztató bizottság tagjai voltak: dr. Dollinger Gyula egyt. tanár, dr. Fráter Imre, dr. Révész, dr. Konrad Béla, dr. Verzár István, dr. Waldmann orvosok és Fornét katonai főorvos. Ott volt özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné is, akit meglepett a hölgyek nagy ápolói jártassága. A vizsgálat rendkívül kielégítette a bizottságot és biztosították a hallgatókat, hogy valamennyien kitűnő diplomát fognak kapni a városi ünnepélyes avatáson.

A kurzus hallgatói nevében özv. Óváry Sándorné köszönte meg az előadó orvosoknak azt a fáradságát, hogy őket olyan lelkes buzgalommal oktatták.

Az igazgató-főorvost szép emléktárgy-gyal lepték meg.

Ünnep a városházán.

A városháza díszterme szorongásig megtelt. Általános érdeklődés közepette nyitotta meg az avató-ünnepélyt Hlatky Endre főispán, aki mellett jobbra özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné ült, mint társelnök, bal oldalán pedig dr. Dollinger Gyula foglalt helyett. Az első padsorokban ülnek a fehér egyenruhás önkéntes ápolónők.

Hlatky Endre főispán magasröptű gondolatokkal, nyitotta meg az ünnepélyt. Három évtizede működik az egylet, de működésének sulya az utóbbi 10–15 évre esik.

A legnemesebb cél lebeg a Vöröskereszt előtt: háboruban ápolni a sebesülteket, tüzvészek, járványok sebesültjeit gondozni. A háború néha elkerülhetetlen és nincs magasabb feladat, mint ennek borzalmait enyhíteni. Az egylet 15 év alatt sokat dolgozott. 53.566 sebesült részére van felszerelve. Harmincezer tagja van jelenleg Magyarországon s mivel csak két korona a tagdíj, ez a szám hihetőleg rohamosan fog nőni ezután. Japánban másfél millió tagja van a Vörös-Keresztnek. Ez a kulturáram egész mélységében átértette ennek a nagyszerű intézménynek jelentőségét.

Nálunk eddig csak hivatásos ápolónők

teljesítették ezt a feladatot most egyszerű felhívásra több mint ezren jelentkeztek önkéntes ápolónők. Ez nem is kísérlet, de biztos kezdet. Értékes az elhatározásuk, mert a legnemesebb indulat szülte: — az ember szeretet.

— Nem kívánja, hogy valaha is alkalom adódjék arra, hogy háboruban igénybe vegyék a szolgálatukat. Hasznát vehetik az elsajátított dolgoknak otthon, ismerőseik körében. Majd így folytatta:

— Ezelőtt 13 évvel már volt itt Vöröskereszt egylet. Azóta aludt és mi most felélesztjük. Életre keltjük és én minden tevékenységemet belefektetem, hogy újra megerősödjék. Ne álljunk meg ennél a tanfolyamnál. Ma még csak az apácák teljesítik ezt az önfeláldozó feladatot, segítsünk nekik! . . . Nagy hálával tartozunk azoknak a hölgyeknek, akik először állottak a zászló alá és hiszem, hogy gyönyörű példaadásul nem marad követők nélkül. (Hosszantartó taps és éljenzés).

A főorvos köszönete és fogadalomtétel.

A megnyitó beszéd után dr. Fráter Imre kórházi igazgatófőorvos rendkívül meghatottan vett bucsut a növendékektől, kiemelte nagy szorgalmukat, lelkesedésüket, nagy öröme szolgált, hogy ilyen fényesen sikerült a kurzus és ez elsősorban a növendékek érdeme. Köszöni az ő szíves fáradozásukat és kívánja, hogy mindig kellemesen emlékezzenek vissza erre az időre.

Ezután felhívta a növendékeket, hogy tegyék le az ápolónői fogadalmat. Az egész közönség felállt, komoly ünnepiesség remegett a levegőben, a fehér egyenruhás hölgyek jobbkezüket szívükre tették és hangosan, érthetően mondták dr. Fráter Imre után a fogadalom szavait. A fogadalom így szól:

«Ezen (N. N.) magyar vöröskereszt egyleti önkéntes betegápolónő ünnepélyesen fogadom, hogy abban az esetben, ha egészségem és családi körülményeim nem gátolnak, a magyar vöröskereszt egylet felszólítására béke idején az évenkénti ellenőrzési szemlén részt veszek, háború esetén pedig az ajánlati lapomon megjelölt kórházban megjelenek és ott mindaddig, amíg reám szükség lesz, betegápolónői szolgálatot teljesítek s ezen honleányi kötelességemnek hiven és pontosan fogok megfelelni.»

Dollinger tanár előadása.

A fogadalom letétele után szimpatikus tapsvihar köszöntötte dr. Dollinger Gyulát, aki nagyhatású előadást tartott az önkéntes betegápolónők magasabb feladatáról. A legutóbbi véres balkáni események szöszölgő akcióba a Vöröskereszt Egyletet.

Olyan civilizálatlan a Balkán, hogy az utak szélén haltak volna meg a balkáni katonák, ha nem megy oda a Vörös-Kereszt a maga fehér európai seregével. Mi csak preventívek vagyunk, mikor az önkéntesek seregét szervezzük. Elértük eddig azt, hogy most már minden 100 beteg mellé 16 ápoló jut.

De a hivatásos ápolók parancsszóra ápolnak és az nem olyan igazi, mint a hölgyeké, akik önként vállalkoznak. Mintaszerű ez a szervezet Németországban. Ott a rendes hadsereg mögött indul a hölgyek fehér hadserege is. Nemcsak ápolnak, de főznek, mosnak, stb.

Eleinte azt mondták, hogy mi elősegítjük a háborút. Nem igaz. Mi csak enyhítjük borzalmait. Majd ha egy nagy elme megteremti az örök békét, akkor mi örömmel abbahagyjuk a szervezést.

Kellemes kötelességet teljesít, mikor a Magyar Vörös Kereszt-Egylet elnöksége nevében üdvözölheti a nagyváradit szervezetet. De különös hálát érez Hlatky Endre főispán ur iránt, aki olyan nemes erővel,

annyi lelkes megértéssel áll a mozgalom élére.

Köszönését fejezi ki özv. Des *Escherolles* Kruspér Sándorné előtt, hogy vállalta az egylet itteni protektorátusát. És nagy elismeréssel adózik *Fráter* Imre doktornak buzgó fáradozásáért, s az orvosok kitartásáért, amit a kiképzés alatt tanusítottak. Felkéri Des *Escherolles* Kruspér Sándornét, hogy ossza ki a hölgyek közt a diplomát.

A diplomák kiosztása.

A diplomákat és a fehér karszallagokat, amelyeken vörös kereszt van, a hölgyek a következő sorrendben vették át:

Tóth Mariska, Jakab Olga, Hoványi Erzsike, Markovits Hermanné, özv. Wagner Józsefné, özv. Melluch Lajosné, Kollárszky Istvánné, Kiss Mariska, Spitz Erzsike, Konrád Béláné, özv. Barabás Gézáné, Olasz Gizella, Olasz Eleménné, Arián Olga, Kaufmann Kornélia, Kaufmann Gabriella, Breider Piroska, Szentmiklóssy Mariska, Török Gizella, Winter Ilona, Winter Margit, Schwartz Alice, Lobstein Jolán, Óváry Klára, Krausz Samuné, özv. László Henrikné, özv. Óváry Sándorné, Kerekes Manóné, dr. Balkányi Ernőné, Silberstein Zelma, Bodó Erzsike.

A kiosztás befejezése után Des *Escherolles* Kruspér Sándorné a következő szavakat intézte az hölgyekhez:

— Méltóságos Elnök ur, mélyen tisztelt Hölgyeim! Örömmel teljesítem a kiosztást és Isten áldását kérem a jövő működésükre.

A növendékek nevében dr. *Konrád* Béláné mondott nagyon megleghangú beszédet, amely annyira frapírozta a hallgatóságot, hogy hosszasan megtapsolták.

Végül *Hlatky* Endre főispán beszélt, jellemezte a bátor vállalkozását és kérte valamennyit, hogy mélyen vessék lelkükbe azokat a szép szavakat, amelyeket dr. *Konrád* Béláné mondott el előttük. Különböző tudja, hogy felesleges itt a buzditás, ahol ilyen lelkesedés van.

A főispán zárszavai után az ünnepély véget ért és lelkes óvációban részesítette a kivonuló, felavatott ápolónőket.

Dollinger Gyula ünneplése.

Déli 1 órakor bankett volt a Pannónia téli kertjében. A banketten igen sokan vettek részt. Az első pohárköszöntőt dr. *Fráter* Imre mondotta *Dollinger* Gyulára, aki nagy tudós, művész és jó ember. Dollingert a közönség tüntető tapssal fogadta, mikor felállt és rendkívül szellemesen, ötletesen beszélt a tanfolyam ellenségeinek (a férfiak!) megselezéséről. Toasztot tartott még dr. *Konrád* Béla, aki a tudomány bájos csapatát látja a hölgyekben.

Fetser Antal felsz. püspök mélyenjáró, szép gondolatokban gazdag beszéddel üdvözölte az önkéntes ápolónők nemes szeregét.

— A szivemből volt merítve ennek a működésnek minden dicsérete, monlotta a püspök. A biblia irgalmas szamaritánusa lebegjen előttük, a szeretet lelkesítse szívüket, mert a betegápoláshoz kell és ez a legkívánatosabb a szeretet összes működései közül, mert a legháládatosabb. Csak a nők tudnak igazán beteget ápolni. Ezt a készséget nem lehet pénzért venni! . . .

— Annál nagyobb tehát az örömöm, amikor látom, hogy az állandó betegápolók mellé a szeretet is állit hadsereget. Isten legbőségesebb áldását kérem a munkájukra!

A lelkes éljenzéssel fogadott felköszöntő után beszélt még dr. *Waldmann* Béla, dr. *Konrád* Márk és Nagy Ödönné.

A bankett délután három órakor ért véget.

Barényi Béla temetése.

Vasárnapi számunkban megemlítettük *Barényi* Béla püspökségi nyug. főkeresztés halálát.

Az elhunyt derék férfiúnál beigazolódott, hogy „aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.”

Barényi szelid, csendes természetű, jószívű ember volt, aki szeretettel csüggött foglalkozásán s igazi benső öröme volt, ha szakmájában valami szépet, újat produkálhatt.

Régi csallóközi nemes családból származott. Gyermekkorában már meggyilatkozott a virágok iránti szeretete s ez ösztönözte, hogy a kertészetet válassza életpályául. Mint ifju beutazta az egész kontinenst; így járt nem csak Ausztriában, hanem Párisban, az olasz városokban és Hollandiában s tapasztalatokat gyűjtött a kertészet köréből a leghiresebb kertészetekben.

Mint széleskörű tapasztalatokkal bíró ifju került a királyi kertészetébe, ahol megfelelő talajt nyert tudásának, szépérzékének kifejtésére s igyekezett is, hogy szebbnél-szebb önálló alkotásokkal a legmagasabb körök figyelmét felkeltse.

S törekvését siker koronázta. A királyi kertben csakhamar meglátzott *Barényi* kezének, szép iránti érzékének nyoma és egy-egy remekét királyi Ő Felsége is tetszésével, elismerésével honorálta.

Érdekes, hogy miként került *Barényi* Béla *Schlauch* Lőrinc szolgálatába.

A művész lelkületű *Schlauch* Lőrinc, aki nagy kedvelője volt a virágoknak, mint szatmári püspök gyakran meglátogatta a királyi kertet s igaz lelki élvezettel gyönyörködött a remek viágokban, csoportokban, egy izben hosszabb ideig nézegette *Barényi* munkálkodását, s megszólította a fiatal kertészt:

— Barátom! Nem jönne el én hozzám kertésznek.

— Ha van a főtisztelendő urnak olyan nagy kertje, hogy elbir egy kertészt, akkor igen, — szólott *Barényi*, aki nem ismerte a szatmári püspököt.

Már el is fejtette *Barényi* a királyi kertben történt rövid beszélgetést, mikor pár hét múlva a szatmári püspökség ügyésze elküldte neki a szerződést, a szatmári püspökség főkeresztési állására. Nem gondolkozott sokat, hanem aláírta azt s így csakhamar Szatmárra került *Schlauch* Lőrinc püspök kertészetébe.

Midőn *Schlauch* Lőrinc későbbi bitornok elfoglalta a nagyvárad püspöki széket, magával hozta *Barényi* Béla főkeresztést is, akinek kiváló izlését és nagy szaktudását igen sokra becsülte.

Igy került *Barényi* Béla Nagyváradra. Összesen negyven évet töltött a nagyvárad püspökség szolgálatában.

Jeles szaktudását hirdeti a püspöki kertben kívül Nagyváradnak sok szép virágos kertje; s működése sokat lendített a magyar kertészet fejlődésén is. Különböző tekintélyt szerzett nevének a különböző hazai és külföldi kiállításokon is.

A szelid lelkű, köztisztelőben állott férfiú nemrég vonult nyugalomba. Szép családi életet élt. Elhunytát neje és öt gyermeke és nagyszámu rokonság, továbbá jó-

barátainak sokasága gyászolja. Egyik leánya az Orsolya-zárda tanítónői karának érdemes tagja.

Temetése tegnap, hétfőn délután nagy részvét mellett ment végbe. A végtisztességen előkelő, nagy közönség volt jelen; köztük *Fetser* Antal felsz. püspök, dr. *Karácsony* János, *Grócz* Béla, *Spett* Gyula, *Gabriely* Lajos, dr. *Kollányi* Ferenc, *Kny* Antal, dr. *Vucskics* Gyula kanonokok, *Lopusny* Gyula, *Mayer* Antal tb. kanonokok, a püspökségi uradalmi tisztikar, *Butyka* Lajos máv. állomásfőnök, *Stark* Gyula s még igen sokan a tisztelők és jóbarátok.

A gyászszertartást *Imrik* S. Zoltán esperes plebános végezte, segédlettel. A remek érekeporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk; amelyek közül a következőket jegyeztük fel:

Szeretett jó férjemnek — Bánatos neje. Felejthetetlen jó édes apánknak — Hálás gyermekei. Rokoni szeretettel — *Ambrus* család. Rokoni szeretettel — *Guszt* és családja. Az én kedves Béla bácsimnak — *Ferkó*. A virágok nagy mesterének utolsó üdvözléssel — *Orsolya* IV. polgári isk. növendékeitől. Szeretett Béla bácsinak — *Markelli* család. A jó *Barényi* bácsinak — *Szöke* Gyula és családja. Utolsó üdvözléssel — A nagyvárad i. lat. szerf. püspökségi uradalom tisztikara. Utolsó üdvözléssel — *Bognár* Sándor és neje. Igaz részvéttel — *Fejér* Imre és családja, Felejthetetlen volt főnökömnek — *Genda* János. Szeretett Béla bácsinak — *Vasuti* asztaltársaság. Ószinte részvéttel — *Farkas* József és neje.

A temetést *Weiszlovits* Adolf és fia temetkezési intézete rendezte nagy gyászpompával.

A Kath. Kör május 10-iki táncestélye

Az egész városban a legelőnkebb szimpátiával fogadták a hírt, hogy a díszes és impozáns felavató ünnepélyt fényes táncestéllyel fejezi be a Katholikus Kör május hó 10 én. Mindenki lelkes örömmel készül a mulatságra, amely minden izében fényes, előkelő és ragyogóan szép est lesz, méltó a Kath. Kör régi, hagyományos, híres mulatságaihoz, egyben egy új kezdetnek gyönyörű kiinduló pontja.

Ez lesz a fejedelmi épület gyönyörű nagytermében az első táncestély, amelyet természetesen évről-évre követni fog a többi.

Nagyvárad egész uri fiatalsága részt vesz a rendezésben, s a közel 50 tagu vigalmi bizottság agilis buzgalma a legnagyobb biztositéka annak, hogy a mulatság minden tekintetben pompásan fog sikerülni és a Kath. Kör táncestélyén mindenki nagyon jól fog mulatni.

Vasárnap délután értekezletet tartott a vigalmi bizottság a kör helyiségében, ahol részletesen megbeszéltek mindent, ami a táncestélyre vonatkozik. Csak annyit árulhatunk el, hogy az előjelekből ítélve, gyönyörű és emlékezetes lesz a május 10-iki táncestély.

A discret, előkelő izlésű meghívókat ezen a héten küldi szét a Kath. Kör titkári hivatala.

A meghívó szövege a következő:

A Nagyvárad Katholikus Kör 1914 május 10 én este 9 órakor házavató ünnepélye alkalmából könyvtárának gyarapítására az egyesület összes helyiségeiben táncestélyt rendez, melyre kívül Címzettet és b. családját tisztelettel hívja meg a vigalmi bizottság. Személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona, melyek a karzatra is érvényesek. A jegyek a meghívó felmutatásával a háznagynál előre is megválthatók. Pénztárnnyitás este 8 órakor.

Vigalmi bizottság! Dr. *Pajor* Kálmán elnök, ifj. *Hlatky* Endre, alelnök, ifj. *Nizsalovszky*

Madre alelnök, Molnár Lajos háznagy, Buzássy István titkár, Bárdos József, Bereczky László, dr. Bérczy Endre, Bitzy Dezső, Bodnár Ödön, dr. Bozóky Ödön, dr. Böszörményi Béla, Böszörményi László, Csery Alajos, dr. Egry Gergely, Fráter Jenő, Géher Géza, dr. Géher Lambert, dr. Guta Elemér, Hajek Zoltán, Horthy Kálmán, Hoványi Lajos, dr. Kaczián Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Kernáts Ferenc, dr. Krüger Jenő, Lestyán Béla, Lestyán Kálmán, Medvigy István, ifj. Mihályi Béla, Molnár Antal, Pajor Antal, Papp Jenő, dr. Reke Kálmán, Rónay Endre, ifj. Salkovits Pál, Sárfly Gyula, dr. Serly István, Sötér Viktor, Schweiger László, Szalay Elemér, Szentlélek Mészáros Kálmán, Szentlélek Mészáros László, Tapfer Sándor, Uferbach Ervin, dr. Várszeghy Lajos, Zsdánszky Kálmán bizottsági tagok.

Az általános államosítás és a vallás-oktatás kiüzése az iskolából.

Számborovszky Rezső elfogadott javaslata a Biharvármegyei Ált. Tanítóegyletben.

A Biharvármegyei Általános Tanítóegylet tegnap, hétfőn délután népes választmányi ülést tartott, melyben Számborovszky Rezső az Országos Tanítószövetség átiratában a Békésvármegyei Általános Tanítóegylet indítványát terjesztette elő az általános államosítás s a vallásoktatásnak az iskolából való kitiltása tárgyában. E javaslatot a Békésvármegyei Általános Tanítóegyletben Czabán Samu nagyszénási állami tanító javaslatára fogadták el.

Számborovszky Rezső egyesületi alelnök előterjesztése: Ismeretes dolog előttünk, hogy az Országos Szövetség elnökségéhez a vallás- és közokt. miniszter leiratot intézett, melyben megtiltja a békésvármegyei tanítóegylet javaslatainak az államosításra és a vallásoktatásra vonatkozó pontjai tárgyalását.

Ilyen körülmények között leghelyesebben cselekszik választmányunk, ha ezen indítványok felett napirendre tér, annyival inkább, mert az egységes állami népoktatást intenzíven letárgyalni politikai pártállás nélkül csaknem lehetetlen s nem volna egyéb alkalmas, mint az általános tanítóegylet belbékéjét Biharban megzavarni.

Örvendjünk, hogy az állami tanítók, a különféle felekezeti és községi tanítók ezen egyletben oly szép egyetértésben működnek, s ne akarjuk ezen most különben is nem aktuális dologgal a tanítóságra igen kívánatos ügyek összhangó letárgyalását lehetetleníteni, mikor végeredményében is az egységes állami népoktatás kérdését, amely mégis erősen politikai természetű: nem a tanítóegyletek fogják eldönteni.

A vallásoktatást pedig a népiskolából száműzni valóban pokoli gondolat. Amint vallásérköles csak tudás által támogatva hozza meg az eredményt az életben, az iskolai tanítás is csak úgy éri el a célját, ha a vallás és az erkölcs léleknevelő hatásával támogatja.

Jól mondja egy tudós theologus: „A vallás olyan, mint az országút. Tömegek gázolnak át rajta és tapossák kiméletlenül. A tömegek azonban már rég eltűntek a semmisségben s az országút még mindig megvan. A rakáson átgázolt egyforma lelketlenséggel Babylon és Médiá, Hellas és Róma. Ezeknek a hajdan hatalmas nemzeteknek már csak a hire van meg, míg a vallás él

és virul, a jámborok és igazszívűek öröme, a szenvedők és nyomorultak vigaszára és üdvére.“ Vallás nélkül nincs lelki élet. A vallás nélkül felnőtt ifju — a Rousseau-rendszer tanítványa, ki Isten ismerete nélkül nőtt fel, végre is ösztönszerűleg a felkelő napot ment el imádni. A vallástalanság ma ugyanis annyira lábrakapott, hogy minden felekezet köteles összefogni, a nemzetközies és vallástalanságok ellensúlyozására.

Indítványozzuk, hogy a Békésvármegyei Általános Tanítóegyletnek a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége által a Biharvármegyei Általános Tanítóegyletnek a teljes államosítás és a vallásoktatásnak az iskolából száműzése ügyéről szóló javaslatai az elősorolt indokoknál fogva, kiváló tekintettel a vallás- és közokt. miniszter eltiltó rendeletére, ne tárgyalassanak.

A választmány Számborovszky Rezső előterjesztését egyhangulag elfogadta s pártolag terjeszti a közgyűléshez. A választmány a közgyűlésen ezen tárgyban az előadói tiszttel Számborovszky Rezsőt bizta meg.

Kerényi Irén elájult a színpadon.

Pánik a Böském előadása alatt.

A kinosan megbukott, szerencsétlen „Böském“ első előadása nem mult el minden zavar nélkül. Maga az operette is nagyon riasztó hatást gyakorolt még a vasárnapi publikumra is, amihez még hozzájárult az, hogy a második felvonás közepén Kerényi Irén az egyik kedvelt szubrett hirtelen elájult.

A „Böském“ című operett egyveleg ugyanis annyira kezdetleges, gyatra színpadi tákalmány, hogy a darab rendezőjének a legagyafurtabb fogásokat kellett alkalmazni, hogy valamit adjon a drága pénzt fizető közönségnek. De a trükkök is csenevészek, gyöngék ahhoz, hogy a nézőtér türelmesen végigszenvedjen két és fél felvonást és egy komisz moziképet. Már a darab közepén szökdöstek a földszintről. Elég volt nekik a „Böském“-ből.

A trükkök között van egy „furlána“ névvel esufolt botrányosan rossz tánc. Ez az a tánc, melyet a pápa kivételére illetettek a szerzők a darabba. Izléstelen és veszélyes téma. Akik végigugrálják, testi épségüket teszik kockára, amint Kerényi Irén be is bizonyította. A rendkívül ügyes táncosnő a „furlána“ ismétlésénél elájult. Feje lehányatott, lábaival elengedte partnere, Gróf László lábait és lecsuszott a földre. Szerencsére Gróf az első pillanatban észrevette a rosszulletet és felfogta a művésznőt.

Egy pillanatra megakadt az előadás, csak amikor Gróf és Buda Dénes kicipelték az elájult színésznőt, folytatódott tovább. A nézőtérben a bosszankodás sajnálkozásává változott, de azért az újságírókon kívül senki nem mozdult meg a helyéről, pedig nem egy orvos nézte az előadást.

Dr. Garami Béla, az „Ujság“ munkatársa, — a ki afőszerkesztője fiának színpadi kísérletét jött megnézni — sietett először az öltözőbe. Kerényi Irén a földön feküdt. Egy divány, vagy hencser nem volt található a helyiségben. (Pedig az idén gyakori a rosszullét) Dr. Garami sósborszeszt kért. Nem

kapott. Kénytelen volt hidegvizzel dörzsölni az eszméletlen művésznőt. Ez pedig alig használt valamit. Jó tíz percebe telt a míg Kerényi magához tért. Ekkor már dr. Altmann Jakab színházi orvos is ott volt.

A színpadok mögött ez alatt óriási zavar volt. A felsereglett újságírókat Erdélyi Miklós direktor leakarta kergetni. Szentgyörgyi Márta az ijedségtől nem tudott gyorsan átlőtni. Le is késte a jelenést. Helyette az igazgató Sik Rezsőt lökte a színre, aki a kardalossokkal szövetkezve addig húzta a jelenetet, a míg Szentgyörgyi elkészült.

A közönség persze észrevette a nagy zavart és bosszankodott, türelmetlenkedett. Sokan ott is hagyták az előadást. Kerényi csak az előadás végeztével tért annyira magához, hogy elhagyhatta a színházat. Varsa Gyula kísérté haza a művésznőt, a ki ágnak dőlt és hétfőn nem is táncolta az ájulásig botrányos furlánát.

Népszövetségi csoportvezetői értekezlet.

A Katholikus Népszövetség csoportvezetői népes értekezletet tartottak vasárnap délután dr. Krüger Aladár elnöklete alatt, melyen a legfontosabb teendőket beszélték meg, melyek a népszövetségre várnak a közel jövőben.

Elhatározták, hogy a Katholikus Kör május 10-iki házavató ünnepélyén a Népszövetség testületileg vesz részt. A népszövetségi tagok plebániánként csoportosulnak s a hívekkel együtt a plebánia templomokból indulnak a székesegyházba, a hálaadó szent misére. A jelvények felüzendők.

Elhatározta az értekezlet, hogy a népszövetségi közgyűlést május 17-én délután 5 órakor tartják meg. A közgyűlés szónoka Szent-Királyi I. Zoltán bihari plebános, volt országgyűlési képviselő, a kiváló szónok lesz. Este 9-kor táncmulatság lesz a Kath. Kör disztermében. A táncmulatság rendezőbizottságának megalakítására az értekezlet Fleisz Eleket kérte fel.

Elhatározta az értekezlet a csoportvezetői szervezetnek bővebb kialakítását, mivel a tagok számának szaporodása folytán több csoportvezetőre van szükség, a jelentkezett újabb csoportvezetők felvételét elhatározták.

Rákóczi-ünnepély.

Vasárnap a Tiszántúlból az az indítvány lett felvetve, hogy a Kath. Kör és a Kath. Népszövetség egész társadalmának bevonásával Rákóczi-ünnepet tartson azon gyálaskodás visszaverésére, melyet nemzeti hősünk ellen Székfü követett el nemrég megjelent könyvében.

Az értekezlet lelkesedéssel fogadta el az indítványt s elhatározta, hogy a Népszövetség a rendezendő ünnepélyen részt vesz s széleskörű mozgalmat indít ezen hazafias ünnepély érdekében.

Az elnök bejelentette, hogy a debreceni Kath. Népszövetség tagjai pünkösdkor ellátogatnak Nagyváradra s innen kirándulásra Révre mennek. A debreceniek fogadására bizottság alakult dr. Popity János elnöklete alatt s a Népszövetség tagjai együtt fognak kirándulni Révre a debreceni vendégekkel.

Népszövetség és a választói törvény.

Az értekezlet tárgyalta a Népszövetség legújabb akcióját az új választói törvény

ismertetését. Elhatározták, hogy értekezlet tartanak, melyen ismertetik a tagokkal a törvényt. Erre nézve már kibocsátották a meghívókat is, mely a következő:

Az új választói törvény lényegesen kiterjeszti a választói jogosultságot. Nehogy a népszövetségi tagok közül a választók jegyzékéből bárki, akinek a törvény választói jogot ad, kimaradjon, a Katholikus Népszövetség ebben a tárgyban tagjait részletesen felvilágosítja.

Az ügy fontosságára és sürgősségére való tekintettel a Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete 1914 május 3-án délután 4 órakor a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében az új választói törvény tárgyában értekezletet tart a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az új választói törvény ismertetése; előadás, tartja dr. Popity János.
3. Hogyan igazolják a választók az irni-olvasni tudást Nagyváradon? előadás, tartja Vidosits Gyula.
4. Zárszó.

A csoportvezetőket felkéri az elnökség, hogy a meghívókat vegyék át szétosztásra bármely délután az egyesület helyiségében.

A csoportvezetői értekezlet ezzel véget ért.

Fellázadt gazdák.

Megindult a vizsgálat.

Vasárnap reggel kevésbe mult, hogy véres kimeneteli eset nem történt a köröskisjenői határban. Köröskisjenő izgága természetű lakossága, ki tudja, ki által félrevezetve, megakadályozta Olasz Elemér esordását abban, hogy a földbirtokos esordáját a legelőre hajtsa legeltetni. A dolog előzménye az, hogy Olasz Elemér a kisjenői gazdáktól a legelő nagy részét kibérelte és erre vasárnap hajtotta ki a jószágokat.

A dolgról tudomást szerzett a falu lakossága és botokkal, villákkal felfegyverkezve, a határba mentek, ahol elállották az utat a legelőre. Olasz Elemér esordása nem akart a tulerővel szembehelyezkedni, nyugodtan megfordította utját s a esordát visszahajtotta a kisjenői pusztára.

Az esetről nyomban jelentést tettek a körjegyzőnek, aki telefonon jelentette a történeteket a csendőrségnek. A vizsgálat minden téren megindult. Utána jártunk a dolognak, hogy megtudjuk, mi volt a gazdák fellépésének oka.

Erre vonatkozólag a következőket tudtuk meg:

Köröskisjenő legeltetési ügye a legnagyobb rendtelenségben van. A községi képviselőtestület hozott ugyan egy legeltetési szabályrendeletet, de máig sinces végrehajtva épen a közönség magatartása miatt. Így történhetik aztán meg, hogy a legelőn olyan gazdák, kiknek csak egy tehenet legeltetéséhez van joguk, 4-5 tehenet is legeltetnek, míg azok, kiknek több legeltetéshez is van jogosultságuk, csak annyit legeltetnek, amennyi jószáguk van, s ha nincs jószáguk, akkor egyáltalán nem legeltetnek.

Az utóbb említett gazdák, hogy lássanak valamilyen hasznót a legelőből, kiadták részükét Olasz Elemérnek. Természetes, hogy ezek után az eddig jogtalanul legeltetett jószágok elesnek a legelőtől és a fellázadt gazdák ezt akarják megakadályozni erőszakos módon.

A lakosság magatartása különben igen veszedelmes, mert a fellázadt gazdák kijelentették, hogy leütnek mindenkit, aki a legelőre mer hajtani jószágot. Így Olasz Elemér nem juthat a saját területéhez. Mint értesülünk, a rend helyreállítása végett esendőrök mennek a községbe.

Gerőt visszarendelték. A király, mint a honvédség Rendeleti Közlönye jelenté, 1914 május elsejével ranggal őrnaggyá nevezte ki Gerő Vilmos századost a csapattestéhez való egyidejű bevonulása mellett. Az új őrnaggyot az első zászlóalj parancsnokául fogják beosztani.

Uri fehérenemű. «FOWNES»
keztű, «Hubig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ
egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

* A Katholikus Kör májusi ünnepélye. A Katholikus Kör május 10-iki országos megnyitó ünnepélyét rendező bizottság vasárnap délután ülést tartott dr. Karácsonyi János elnökle alatt s számba vette a beérkezett jelentéseket s megállapította, hogy a legtöbben már is bejelentették részvételüket az ünnepélyre. A rendező-bizottság részletes programot dolgozott ki a vendégek fogadtatására. Felhívja a bizottság azokat, akik ezideig meghívóikat megkapták, de részvételüket még be nem jelentették, jelentkezésüket juttassák el lehető rövid idő alatt a kör elnökségéhez.

* A pápa és a jezsuiták. Rómából jelentik: Az egész római sajtó igen nagy jelentőséget tulajdonít annak a külön kihallgatásnak, melyben P. Merns-nek, a jezsuiták német származású generálisának volt része a pápánál. Most lesz ugyanis száz esztendeje annak, hogy a VII. Pius pápa 1814. augusztus 7-én visszaállította a XIV. Kelemen pápa által 1773-ban eltörölt Jézus társaságot „Sollicitudo omnium ecclesiarum” kezdetű bullájával, melyet a jelzett napon a római al Gésu templomban személyesen adott át a rend képviselőinek. A rend visszaállításának századik évfordulóját augusztusban nagy ünnepséggel szándékoznak megülni és azt hiszik, hogy a pápa ebből az alkalomból ünnepélyes manifesztációra készül a jezsuita kérdésben.

* A szabadkőműves páholy helyreigazítási pere. Megemlékeztünk már arról, hogy a László király páholy perbe fogta lapunkat, mert nem közöltük egy, öndicsérő, ugynevezett helyreigazításukat. A járásbírósa ma egy hete egy egészen rövid, pár soros helyreigazítás közlésére kötelezett bennünket. A Tiszántúl nevében dr. Krüger Aladár ez ellen is felebbezett. A törvényszék most foglalkozott az ügyvel, a felebbezést alaposnak találta, a járásbírósa ítéletét megváltoztatta s

a páholyt panaszával jogerősen *egészen elutasította*. Az ítélet városszerte nagy meglepetést keltett s lapunkat számosan kereszték fel gratulációkkal.

* Kiss Géza dr. előadása. Dr. Kiss Géza, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia dékánja vasárnap délelőtt 10 órakor érdekes és nagyhatású jogi előadást tartott. A törvényhez kötöttség és birói szabadság a polgári törvénykönyv törvényjavaslatában, ez volt az előadás címe, amely elé nagy érdeklődéssel tekintett a nagyváradi jogásztársadalom. A törvényszék teljes ülési tanács termét ismét zsufolásig megtöltötték a nagyváradi bírók, ügyvédek, ügyvédjelöltek, joggyakorlók, jogászok, akik nagy figyelemmel hallgatták az értékes, magas nivóju előadást és lelkesen megtapsolták dr. Kiss Gézát.

* Főuri esküvő. Bécsben a fogadalmi templomban ma d. e. 11 órakor lesz az esküvője herceg Auersperg Adolfnak Clam Gallas Gabriellával. Az esketést a vőlegény rokona: gróf Széchenyi Miklós váradi püspök végzi.

* Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. földművelésügyi miniszter az „Ártándi, Körösszakáli, Mezőgyán községi, Szombatság és vidékei, Nagyléta községi, Paptamási és vidékei, Zsadány községi, Bojti, Körösszegapáti községi, Biharkeresztes nagyközségi, Told községi és a Magyarhorogai Gazdakörök” alapszabályait bemutatási záradékkal látta el,

* Esküvő. Kránczly Kálmán biharmegyei árvaszéki ülnök tegnap délután 6 órakor tartotta esküvőjét, Zdánszky Bellával Budapesten a Jézus szent szive templomban.

* Az AMKE a katonákért. Az Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület szépirodalmi, gazdasági és általános közérdekű könyvekből álló könyvtárt ajándékozott a m. kir. nagyváradi 4. honvéd gyalogezrednek, Ránffy Zsigmond ezredes úgy a maga mint az ezred altiszti karának és legénységének nevében meleg hangú átiratban köszönte meg a nagybecsű kulturadományt és a könyvtár kezelésével az altiszti kaszinó elnökét bizta meg.

* Névmagyarosítás. Holländer Adolf okányi születésű biharnagybajomi lakos, valamint István, Imre és Károly utónevű kis koru gyermekei családi nevének Hegedüsre kért átváltoztatását a belügyminiszter engedte.

* Magyar rendfőnökök választása. A Szent Domonkos-rendü szerzetesek magyar-osztrák rendtartományában május 5-én fogják megválasztani az új tartományfőnököt. — A betegápoló magyar Irgalmas-rend május 3-án tartja káptalani ülést. Mint rendi körökből értesülünk, Thuróczy Kornél rendfőnök lemond felelősségteljes állásáról és helyébe a rendtársak bizalma Schiek Jábint tartományi őrt fogja rendfőnökké választani.

* A hivatalos lapból. A nagyváradi kir. főügyész Gyulai Sándor nagyszalontai lakost a nagyváradi kir. törvényszéki fogházhoz napidíjas őrré fogadta fel.

* Az igazságügyminiszter gyászsa. Győrben Balogh Jenő igazságügyminiszternek édesanyja, özvegy Balogh Gáborné tegnap délután meghalt.

* **Butean János temetése.** Vasárnap este volt Belényesben a gör. kath. káptalan nagyprépostjának: *Butean János*nak temetése. A holttest nem érkezett meg a megállapított időre Budapestről, úgy hogy külön vonattal kellett Nagyváradról Belényesbe szállítani, amely d. u. 6 órakor érkezett meg. A temetés azonnal kezdetét vette s a gyászoló közönség óriási tömege követte a holttestet a templomba, ahol a szertartás lefolyt. A temetésen megjelent Belényes egész társadalmá s a környékről is számosan jöttek el, hogy az általánosan tisztelt és szeretett nagyprépostnak megadják a végső tisztességet. A szertartás fél 9 felé ért véget s a gyászmenet égő fáklyákkal kísérte ki a koporsót a temetőbe. A temetést *Sztán Illés* kanonok végezte fényes segédlettel, melyben részt vettek a környék nagyszámú megérkezett papjai is.

* **Kiknek van kiadólakásuk.** A nagyváradai üzletvezetőség személyzetének kinevezése megtörténvén, a városi tanács ismételt felkéri a háztulajdonosokat, hogy a folyó évi augusztus hó 1-ére megüresedő lakásaikat (leginkább 3 szobás lakások szükségesek) *Hering Sándor* th. aljegyzőnél (Városháza I. emelet 5. szám) bejelenteni kövessék.

* **Félholtravert epileptikus.** Borzalmasan összedarabolt legényt szállítottak be tegnap a belényesi kórházba. *Jerás Mihály* havasdombrói legény gyermekkor óta szenved epilepsiában. Vasárnap délelőtt is göresei voltak s mikor jobban lett, a mezőre ment, ahol órákig bandukolt. E közben összetalálkozott egyik közeli rokonával, aki feldühödve támadt a szerencsétlen teremtesre:

— Legalább nem lesz veled több barm! kiáltotta a magáról megfélemedezett ember és a nála lévő baltával össze-vissza vágta a legényt. Félholtan találtak rá a mezőn a járóelők, akik beszállították a kórházba. Belényesben eddig csak annyi időre tért magához, hogy a fentieket jegyzőkönyvbe mondhatta. A vizsgálat megindult.

* **Tiltakozás Székfü könyvellen.** Vasárnap a győri Katholikus Népszövetség szervezetei impozáns nagygyűlést tartottak, amelyen dr. *Boros Alán* bencés tanár ismertette *Szekfü Gyulának Rákóczi gyalázó könyvét*. A szónok nagyszabású beszéd keretében szállította le kellő értékére a tendenciózus munkát.

* **A zágrábi érsek halála.** Poszilovics György v. b. t. t., zágrábi érsek, vasárnap délelőtt fél kilenckor meghalt. Temetése kedden, e hónap 28-án délelőtt tíz órakor lesz. Poszilovics György Ivánicsgrádban 1834. április 24-én született. 1858. aug. 8-án pappá avatták, 1876. március 23-án zenggi és modrusi püspökké nevezték ki, aug. 27-én *Mihalovics József* akkori zágrábi érsek a zágrábi székesegyházban püspökké szentelte és szeptember 10-én a zenggi püspöki székhelyen ünnepiesen beiktatták. Zágrábi érseknek 1894. március 17-én nevezték ki és pedig *Mihalovics érsek* és *biboros utódjával*. A titkos tanácsosi méltóságot 1896-ban kapta. Poszilovics György dr. mint püspök és mint érsek az alája tartozó papság körében nagy szeretetnek örvendett. Tüdőgyulladás okozta halálát. Péntek este óta az agg egyházfejedelem agóniában feküdt, a melyből csak néhány percre tért magához. Csendesen, fájdalom nélkül hunyt el.

* **Előléptetések.** Múltán megörömmel kitüntetésben részesült egy kitűnő nagyváradai ezredorvos. Mint budapesti tudósítónk táviratozza, a király marosszentkirályi dr. *Bodó Pál* ezredorvost soron kívül törzsorvossá léptette elő. A kitüntetés bizonyára őszinte örömet fog kelteni városunkban. — Egy másik érdekes előléptetés is történt, amit a hivatalos lap legközelebb fog közölni. Ugyanis *Barbini Sándor* ezredes, nagyvárad dandárparancsnok vezérőrnagy lett.

* **Hymen.** *Kecskeméti Margitot*, Dr. *Kecskeméti Lipót* főrabbi leányát eljegyezte Dr. *Réti Ignác* ügyvéd. (Külön értesítés helyett.)

* **Félelmében felmetszette a gyomrát.** A székelyhidi járásban *Erolaszi* községben, mint legöregebb embert tisztelték az öreg *Domokos Mihályt*, aki már két háborúban vett részt és több véres ütközetet küzdött végig. Az öreg *Domokos*nak egy hibája volt csak, hogy ha egyszer belekóstolt az alkoholba, akkor nem lehetett vele birni. Olyankor mindég háborúba képzelte magát. Volt egy *Szabó Bálint* nevű szomszédja, akivel pár nappal ezelőtt összekülönbözött az öreg. Roppant bántotta a dolog és minden áron ki akart békülni a szomszédal. Ezért vasárnap délből alaposan bepálinkázott, aztán magához vett egy revolvert, egy kést és beállított a szomszédhoz.

— Én most mindenkit meg fogok ölni, ha ki nem békülök velem.

Igy kezdte az öreg a békülést. Nehogy a helyzet veszedelmessé fajuljon, a szomszéd felnyalabolta *Domokost* és elvette tőle az öldöklő szerszámokat. Mikor ártalmatlanná tették az ittas embert, hazavitték a lakására és rázárták az ajtót, hogy aludja ki magát. *Domokos* azonban csak pár percig maradt nyugodtan, aztán betörte az ablakot és kímázt rajta. Az udvaron egy ideig magába morfondírozott, majd elbusulta magát és a zsebkésével felvágta a saját gyomrát. Órákig feküdt eszméletlenül a nagy vértócsában *Domokos*, mikor észrevették és beszállították *Székelyhidra* dr. *Ladányi Sándor* körorvoshoz, ahol elmondotta, hogy azért metszette fel a gyomrát, mert azt hitte, hogy a szomszédnál valakit megölt és most kérdőre fogják vonni.

— Inkább meghalok, minthogy ezt a csufaságot megérem! Nyögte az öreg, miközben életveszélyes sebét az orvos kötözte.

* **Pekáry József meghalt.** Tegnap este a rendőrség egyik magasrangú régi tisztviselője, zebegnyői *Pekáry József* nyug. főkapitány-helyettes 80 éves korában meghalt. *Pekáryt* ma délután temetik a Mester-utca 5. számú gyászszobából.

* **A pesti cselédek a Vigadóban.** Ismét nagyszabású attrakciója lesz máától fogva a Vigadó mozg. varietének. „A pesti cselédek” című pompás operett-szkecs kerül bemutatásra. Elsőrendű fővárosi művészek működnek közre, a főszerepeket *Parlagi Kornélia* és *Pintér Imre*, a *Szigligeti* színész volt ünnepelt tagjai játsszák. A kacagató jelenetekben gazdag szkecses *Budapest* óriási sikert aratott, bizonyos, hogy *Nagyváradon* is telt házak előtt kerül előadásra. Előadások este 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatálagosak.

* **Joggyakarnokok kiképzése az Ügyvédi Kamaránál.** Az 1914. évben életbelépett egységes bírói és ügyvédi vizsgáról szóló törvény előírja, hogy az ügyvédi kamarák a lajstromaikban bejegyzett ügyvédjelöltek részére minden év október havától májusig hetenként 2 óras összejöveteleket tartani kötelesek, a jövő jogász generáció alapos elméleti és gyakorlati kiképzése céljából. E tárgyban dr. *Wallner Ödön* a nagyváradai ügyvédi kamara elnöke vasárnap délelőtt értekezletre hívta a kamara területén működő ügyvédeket és ügyvédjelölteket, hogy az összejövetelek idejét és módjait megállapítsák. A megjelentek elhatározták, hogy az összejövetelek egyelőre minden hét szombatján délután 5–7 óráig lesznek megtartva. Az összejövetelek rendezése és előkészítése céljából egy 6 tagú tanulmányi bizottság alakított, melynek tagjai: dr. *Wallner Ödön* elnök, dr. *Adorján Emil* helyettes elnök, dr. *Medvigy Gábor*, dr. *György Ernő*, dr. *Ney Pál* és dr. *Szilágyi Géza* bizottsági jegyző ügyvédek. Az ügyvédjelöltek részéről fenti bizottságban részt vesznek dr. *Pajor Kálmán*, dr. *Bustea Kornél*, dr. *Rosenthal Ferenc* és dr. *Guttman Dezső*. A május havában tartandó összejövetelek programja a következő: *Május 9-én*. Az új sajtótörvény. Előadó: dr. *György Ernő*. *Május 16.* Az új esküdtbírói eljárás. Előadó: dr. *Medvigy Gábor*. *Május 23.* A fiatakorak bírósága. Előadó: *Lévai Béla*. *Május 30.* Az üzletátruházási törvény. Előadó: dr. *Adorján Emil*. Az 1914–1915 évfolyam munkatarveinek részletes kidolgozására dr. *Ney Pál* és dr. *Szilágyi Géza* ügyvédek kértek fel.

* **Orvosi körökből.** Dr. *Balla Vilmos* fül-, orr- és gégeorvos üdüléséből hazakerkezett és rendeléseit megkezdte.

* **Viharos patikaügy tárgyalás.** Tenkéről jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap igen viharos ülést tartott a községi képviselőtestület. *Bernát István* gyógyszerész ugyanis kérelmet adott be, hogy részére patikafelállításra adjon engedélyt a képviselőtestület. Jelenleg van ugyan egy gyógyszer-tár *Tenkén*, de ez már nem lesz képes az igényeket kielégíteni. *Tenkén* pár hó alatt váltotások lesznek. Új vasutak létesülnek, nagyarányú gyógyfürdőt építenek stb. Erre való tekintettel a képviselőtestület határozattal többséggel egy második gyógyszer-tár felállítására mellett foglalt állást. Az ülésen nyomban beadták a második patika ellenesek a felebezést. Szerintük egyáltalán nincs szükség még egy gyógyszer-tárra, amit az is bizonyít, hogy két hónappal ezelőtt már egy hasonló kérelmet elutasított a képviselő testület. Mindez természetesen éles felszólalások között ment végbe. Az iratokat felsőbb elbírálás végett beterjesztik a vármegyéhez.

* **A debreceni ügyvédi kamara állásfoglalása.** Debrecenből jelentik, hogy az ügyvédi kamara vasárnap tartotta meg évi közgyűlését *Márk Endre* elnöklésével. A közgyűlés magáévá tette a titkári jelentésnek azt a részét, amelyben a kamara állásfoglalást az indokolatlan gyors és rendszertelen törvényalkotások ellen. A felületes törvénykészítésnek kiáltó példája az esküdtbírói és sajtóreform, amelynek hibáit az ügyvédi kamara abban látja, hogy az igazságügyi kormányzat az arra hivatott jogász testületek véleményét nem kérte ki. Kívánja a kamara azt is, hogy alkottassék törvény arra nézve, hogy telekkönyvi bejegyzésekre alkalmas okiratokat csak ügyvéd, vagy közjegyző készíthessen. A bombamerénylet alkalmával halálosan megsebesült és sérüléseibe belepusztult *Csatth Sándor* dr. kamarai ügyész helyére *Juhász Nagy Sándor* dr. ügyvédet választották meg. — A székesfehérvári ügyvédi kamara a törvényalkotások tárgyában hasonló határozatot hozott.

x 3 szoba, előszoba, konyha és mellék-helyiségekből álló lakás, külön udvarral, május 1-re kiadó. Iskola-utca 11. szám, Rákóczi-utca, villamos megálló.

x **Zenekedvelők figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legújabb felvételű ujdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olesó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x **Fehér és fekete bőr női félcipő** 3 kor. sz. r. s. bőr h. r. a és fekete f. n. om. párti női félcipők 5 korona, női chevron amerikai félcipő 7 korona, férfi chevron amerikai cipő 10 korona, ugyanez félben 9 korona; sandálok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 2.60 korona, 29—34-ig 3.20 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és fiú szalagkalapok, f. h. n. u. k., ur-dvát cikkek legelősebb b. vásárlási forrása Fekete Jenőnél S. ent János-utca, Kispipa mellett.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csiz-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál, Kossuth-utca 16 szám.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Fő-üzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobb és legelősebbek. Cukor a szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletemben bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota. ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olesó gyári árakkal. Cikkekben sokan utánoznak. Egy-ideigleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatú pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatú utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teakumok igazán olesón Telefon számok 635, 610.

x **A tavasz örömeit teljesen kiaknázhatja** akkor ha önértétét nem fogja az a tudat nyugtalanítani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatású szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág erében” feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi droguerában”, 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

x **Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut** 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **A legújabb párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül KOHN HELLEN kalap-üzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olesó árakkal. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

* **Ingtatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungaria cipőgyár r.t.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

x **Vigyázat!** Orsolya-zárda épületbe Rákóczi-uton és a mellékutcákban lakók már május 1 én kora reggeltől késő estig élvezhetik Triest-i Kávé és Tea behozatalánál az Aszódi 8 féle zamatú pörkölt kávéit, mely izre és zamatú utánozhatatlan. Telefon 610. Üzlet portálé narancssárga. Rákóczi-ut motor üzemű kávépörköldé.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmuunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Böském.
Szerda: Böském.
Csütörtök délután: Liliomfi. (Ifjúsági előadás); este: Böském.
Péntek: Böském.
Szombat: Böském.
Vasárnap délután: A Kis király; este Böském. (Bérletben.)

Ifjúsági előadás. E hét csütörtökén ifjúsági előadást tart a színház, amely alkalommal Szigligeti Ede „Liliomfi”-ja kerül színre.

REPORTÁZ

Kettős bajnoki mérkőzés.

DKASE—Törekvés 1 : 0.

NAC—Egyetértés 6 : 0.

A lejátszott bajnoki mérkőzések száma vasárnap kettővel szaporodott. A mérkőzések nem keesegtettek nagy meglepetésekkel, mert úgy a DKASE, mint a NAC gyengébb ellenféllel álltak ki, de kihívták az érdeklődést magukiránt annyiban, hogy a meccsek eredménye lényeges befolyással bírt a most már kétségessé vált bajnokság sorsára.

Különösen heves és izgató küzdelem folyt a DKASE és a Törekvés között. E csapat sokat javult a tréningben s átérzve azt, hogy most a nagyváradi zászló becsületéért is küzdenek, lelkesen és ambícióval játszottak. Kifogástalan volt a Törekvés védelme. Major kapus pedig egyenesen remekelt.

Igy sikerült a DKASE többszöri rohamát parirozni, sőt viszozozni és egyizben Nagy Sándor éles shutja egy hajszálra süvitett el a kaputól. A félidő vége felé egy kétes buktatás miatt Schlesinger bíró 11-est ítelt a Törekvés ellen, de Major ezt bravurosán kivédte s így 0:0 végződött a játék.

A második félidőben a debreceniek a széltől elősegítve, erősebb tempóban játszanak, de kornerből sem tudnak eredményt elérni, végre azonban, midőn a bíró Vargha Zoltánt 10 percre kiállította, az incidens miatt támadt zavarban Major a váratlanul kapva lött labdát már fél kézzel elfogni nem bírta. Többet a DKASE ezen hozzá nem méltó pyrrhusi diadálnál kieroszakolni nem tudott. A közönség a Törekvést szép viselkedéseért nagy óvációban részesítette.

A második meccsben a NAC és Egyetértés harca már több goalt eredményezett, de ez sem volt valami mintaszerű szép küzdelem.

A gyengébb ellenféllel szemben is feltűnt a NAC nagy hátránya, a halvesor tehetlensége, melyen még az Egyetértés másodrendű csatárai, mint egy nyitott ajtón futottak le könnyedén egész a háttvédekig. Az Egyetértés ezuttal szépen játszott. A csapatban van már egy kis összjáték s az igazi footballstylhez szükséges mozgékony-ság. A NAC az adott 6 goalból csak kettőt tudott az első félidőben behozni, de az Egyetértés is sűrűn támadott és sok veszélyes lövést tett.

A NAC-ban különösen elemében volt Kürschner, aki 2 goalt, Strasser, aki szintén 2 goalt lött. Jó volt még Raditz, Palotay, és Bráhn, mely két utóbbi egy-egy goalt lött.

Mivel a nyert meccset jelző pontok száma a NAC és DKASE közt most egyenlő

és így a bajnokságnál a goalok száma dönt, a NAC a legutóbbi 6 goaljával egy kis előnyt szerzett, de a csapat színvonalának megtartása feltétlenül a halvesor kiegészítését kívánja. A meccset Schlesinger és Engel vezették.

Vasárnap délutáni sportélvezet. A Rhédey-kerti football pályát vasárnap délutánonként mindig nagyobb és nagyobb tömeg keresi fel, az emberek szeretik nézni a guruló labdát, a szép összjátékot, a heves küzdelmet, de már az olyantól, amelyen dolog vasárnap is történt, elmegy a kedve a legbuzgóbb sportkedvelőknek is. Nem számítva a folytonos kiabálást, füttyölést, ordítást, ami pedig egy percig sem szünetel az állóhely publikuma között, olyan dolgok is történnek, amik egyenesen arra indítják az embert, hogy távozzék a pályáról. Az állóhely tulontul sovíniszta közönsége ilyen biztatásokat használ; a fejét rugjátok, rugd hasba, amit bizony igen sokszor meg is tesznek a játékosok, amit a véres térdek, kirepedt tenyerek és végighasadt nadrágok bizonyítanak. Ha hangosan jajgatva elesik egy ellenfél, az állóhely publikuma durva röhögéssel ordítja: szimulál, szimulál. Az állóhely közönségére nagyon is ráférne a rendezés, de különösen a jegyek megvizsgálása, mert nagyon sokan átbulva a Sporttér kerítése alatt, ingyen élvezik a football mecsket és ingyen részesítik a közönséget pokoli zajban és lármában.

IRODALOM

Amatőrfényképpályázat. A művészi fotografálás barátait nemes vetélkedésre szólította föl az Uj Idők, amely pályázatot hirdetett amatőrfényképekre. A pályázat feltételeit és a díjakat legújabb számában részletesen közli, melynek élén ott találjuk Herczeg Ferenc új regényének A hét svábnak folytatását. Elbeszélést Vándor Iván és Erdősi Dezső írtak. Szász Zoltán A jövő zenéje című rovatában a szüfraszettekről eszeget. A cikkek közül kiemeljük Adorján Andor színes, érdekes cikkét az orosz éar téli palotájáról, Csillay Kálmán kis tanulmányát Pompadourról, Barta Berta kertészeti cikkét, Falu Tamás és Szegedy István versét. Az illusztrációk az elmúlt hét fontosabb eseményeit mutatják be.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Vétkes bukás.

Ezelőtt három évvel alakult Nagyváradon Stern és Fuchs-cég lemez és lakatosárugyára. A közbejött súlyos pénzügyi viszonyok miatt a cég fizetési zavarokkal küzdött, végül is megkérte maga ellen a csődöt. A kir. ügyészség család bukás büntetést látta fennforogni és a cég tulajdonosait Stern Somát és Fuchs Salamont vád alá helyezte. Stern Somát még okirathamissal is vádolta a kir. ügyész, mert egy váltójára ráírta, hogy: óvás nélkül.

A nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága Ember Géza elnökletével tegnapi

tárgyalta az ügyet. A vádat dr. Hunyady Ferenc kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Lánczi József ügyvéd látta el. Egész napi tárgyalás után a bíróság délután 5 órakor hozta meg az ítéletet.

A két vádlottat mindössze vétkes bukás vétségében mondta ki bűnösnek a bíróság, s ezért 50—50 K. pénzbüntetésre ítélte őket, az ítélet végrehajtását a novella alapján felfüggesztette a bíróság. A magánokirat hamisítás vádjá aló Stern Somát felmentette a bíróság, mert azt látta beigazolvva, hogy a váltó már kiegyenlített, lejárt váltó volt és senkire semmiféle joghátrány nem származott a váltóra irt két szóból. — Az ítéletben a védő és a vádlottak megnyugodtak a kir. ügyész felebbezést jelentett be.

EGYESÜLETEK

Meghívó. A Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet választmányi tagjait és védőhölgyeit van szerencsém a f. évi április hó 30 ik napján délután 5 órakor az Erzsébet leányröházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1914 április 26. özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné elnök.

TÁVIRÁTOK

A Fejérváry temetés gyászmenete

Bécs, április 27.

(Saját tudósítónktól.) Fejérváry holttestét a testőrségi palotából fogják eltemetni. A vesztibülben gyülekeznek: a gyászoló család, a katonai és polgári előkelőségek és a rokonság. A gyászmenet élén Frigyes főherceg fog menni. Részt vesz a 29. ezred egy diszszázada zászlókkal, zenekarral és ugyancsak a 29. ezred 3 százada kíséretképpen, továbbá a 39. ezred egy zászlóalja, amelyet Károly Ferenc József főherceg vezet, a 4. futárezred 2 svadrona, a 2. lovas tüzérezred 4 ágyuja. A menet a Muzeum-strassén fog kimenni a Gabona-piacra, onnan a Lassenstrassén át a Schwarzenberg-térre, majd a Renwegen át a köztemetőbe. A temetés délután 2 órakor kezdődik.

A király koszoruja.

Bécs, április 27.

(Saját tudósítónktól.) Ő felsége megadta a legnagyobb tiszteletet a halott jóbarátnak. Küldött egy koszorút, ezzel a felirással:

— I. Ferenc József és a haderő. Ilyet csak fejedelmi halottnak szoktak küldeni.

A közvetítők.

Berlin, április 27.

A mexikói bonyodalmak elsímitása végett Willson és Brian elvállalták a közvetítő szerepet. Hir szerint ezt Huerta is elfogadja és így a békés megoldás rövidesen várható.

A delegátusok megérkezése.

Bécs, április 27.

Az osztrák delegáció elnöke báró Fuchs lett. Előzetesen értekezletet tartottak és még a délután folyamán Budapestre utaztak.

Budapest, április 27.

Berehtold gróf este 9 órakor érkezett. Sógoránál gróf Károlyi Lajosnál fog lakni. Krobotin már délután 2 órakor Budapesten volt. A Bristolba szállt. A delegátusok legnagyobb része már Budapesten van.

A király sétál.

Bécs, április 27.

A mai bulletin kedvező. A hurut oldat nem változott, köhögés gyengül, hőmérséklet nyugodt, étvágy és közérzet kielégítő. A király délután és délután egy-egy félórát töltött sétálva a kis galérián.

A magyar bizottsági tagok.

Budapest, április 27.

A holnapi értekezleten a korelnök báró Harkányi Frigyes lesz. Délután 4 órakor előzetes értekezletet tartottak, amelyen gróf Tisza István indítványára a következőképpen alakították meg a bizottságokat:

Elnök Zichy Ágost gróf, alelnök Beöthy László, háznagy Telegdi József, jegyzők Teleky József gróf, Voinich Sándor báró és Verner Gyula. A külügyi albizottság elnöke Berzeviczy Albert, előadója Nagy Ferenc. Hadügyi bizottság elnöke Tallián Béla báró, előadója Verner Gyula. Tengerészeti biz. elnök Dániel Ernő báró, előadója Szüllő Géza. Zárszámadási biz. elnök Erdélyi Sándor, előadó Miklós Jdön.

Kossuth állapota aggasztó.

Budapest, április 27.

Kossuth állapota nagyon aggasztó. Hőmérséklete 37 és 38 közt váltakozik. Napok óta alig tud enni valamit. Az éjszakát átvirasztotta.

Még mindig Szekfü.

Budapest, ápr. 27.

A meg nem érdemelt reklám még mindig hordozza Szekfü nevét. Az akadémia mai ülésén Apponyi Albert tiltakozik az ellen, hogy Szekfü az akadémia almanachjában nyilatkozik. Az elnökség úgy magyarázta az ügyet, hogy csak a mellékleten van a nyilatkozat. Ez is hiba. Ballagi Aladár indítványára ezért felelőssé tették a titkárt, hogy vonja le a konzekvenciát.

A szatmári ítélet.

Szatmár, április 27.

(Saját tudósítónktól.) A szatmári pörben a következő ítéletet hozták: Marosán György 1 évi és 6 hónapi, id. Csögi János 7 hónapi és 4 heti, Moldován Jakab és Tárza Pál 6 havi börtönt kaptak; ezenkívül tizenegyen 2 havi és 4 heti fogházat, Tárza Jánosné 15 napi fogházat kapott. A védők felebbeztek, az ügyész megnyugodott.

VIGADÓ

mozgó variete

Sas-passage.

1914. április hó 28, 29, 30,
kedden, szerdán, csütörtökön:

A PESTI CSELEDEK

Operette kinema szkeccs 8 felvonásban, 4 film és színpadi jelenet. Szövegét írták Pintér Imre és Gerő S. Sándor, zenéjét szerezte Hubert Miksa.

Személyek:

Özv. Kropacsek Vencelné Deli Lajosné
Mici, a leánya . . . . . Féli Zsóka
Griffli Gyula színész . . . . . Kertész Lajos
Zsuzsi szobaleány . . . . . Parlagi Kornélia
Gyuri inas . . . . . Pintér Imre
(Történik Budapesten, idő: ma.)

Ezt megelőzi remek, igazi művészi színvonalon álló kabaré előadás, előadják a társulat kiváló művészei.

Az előadások kezdete hétköznap 7 órakor, szombat, vasárnap és ünnepnap d. u. 3-kor.

Teljes 2 órás műsorok. Remek szelíztetők. Buffé. Telefon szám 12-21.

Helyárak: Páholy-ülés 1 K. 80 fill. — Zsölye 1 K. 20 Támlásszék 80 fill. — III. hely 60 f. — Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 27.

Az Andrassy-uti palota négyszögű épület volt, melyet a lord foglalt el egészen, a jobb oldali rész az övé, a baloldali Magdolnái, a hátsó rész a cselédségé volt, közepén, az utca felől állott a szalon és a nagy ebédlő, innen nyílt az ajtó az erkélyre.

Magdolna hozzáfogott ahhoz, hogy az angol nyelvet kellően elsajátítsa és hogy a háziasságra begyakorolja magát, hogy a gyermekek anott a szigetországban észre ne vegyék a változást, a mindennapi házi beszédben az oktatást a lord vállalta magára és nagy kedve is volt hozzá, mert tanítványa nagyon haladt a tudományban.

Lord Blankhurst Egon és Turai Magdolna nem sokára anyakönyvileg és egyháziilag is összekeltek.

Mi más volt most a nő élete.

Tiszta mint a nap fénye, mely a multnak foltját eltakarta sugárözönével, az a templom, melynek akkor nem akart hinni, az a vallás, mely a nő állását az istenanyja tiszteletével olyan magas felszínre emelte, áradozó melegséggel töltötte el szívet.

Mária Magdolna megérezte, hogy nem kizárólag a földi életre született, hanem a mennyi életben is reménykedett és hogyha az előbbi vallás kizárta Ábrahám kebeléből, de befogadta szűz Mária a boldogságos anya örökébe, a mennybe,

Mennyire távol állott most azoktól, akik a vezetőférfi nagy eszméit szedték magokba Bomlód város termeiben.

És amikor kellően átalakulva, az angol nyelvbeni jártasságot megszerezve, mint elődje, Mab, megjelent a Kent grófságban levő Abserfondi kastélyban, egy deli szűz, miss Blankhurst Ellen karja ölelték át és a szűz ajkai szedték ajkairól az anyacsókot, míg ő megérezte a tisztaság, a szűziesség leheletét.

Szive tele lett édes vonzódással a deli szűz iránt, hálával férje, lord Blankhurst Egon iránt és forró szeretettel az új élet iránt.

— Mily sokáig voltál távol anyám! — feddőzött a leány, — de csak hogy megérkeztél.

Lord Blankhurst Egonnak olyan jól esett az, hogy ártatlan csalása így sikerült.

— Hja, gyermekem! — válaszolt Magda asszony, — nagy a világ, tündéres tájait kellett bejárnom előbb, hogy majd beszélhessek neked róla, sokat, nagyon sokat. Mert a világ utja nem sima mindenütt, néhol sziklás, szirtes, szakadékos, másutt vadvízes, bozotos, meg a jó isten tudja megjelölni, hogy minő, hanem van benne tündéri világ is, ami feledtetni az átélt bajokat.

Ellen nagy, beszédes kék szeméit anyja szeméibe kapcsolta és olyan jó hatással volt reá, hogy tiszták voltak a szemek és ragyogtak a szeretet sugar özönében.

— Oh kedves anyám! — mondotta a leány, mennyire szebb, ifjabb lettél az évek elsuhanása után.

Magda asszony Egonhoz fordult és férjét átölelve válaszolt:

— Ezt mindet atyádnak, a legjobb, legkedvesebb férjnek köszönhetem, aki nem engedte, hogy vándorutamon veszély érjen. Nyugodt, esendes, megelégedett életet éltem és teljes biztonságban voltam mellette és ez megifjított, megszépített.

Lord Blankhurst Egon mosolyogva intett igent gyermekének.

Azután néhány hét múlva megérkezett a fiu is, a leendő lord, jelerleg még Blankhurst Károly, aki tizenöt éve mellett szépen kifejtett már és erős vonzalmat érzett anyja iránt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.75
Buza májusra	— — —	—
Buza októberre	— — —	9.28
Rozs áprilisra	— — —	—
Rozs októberre	— — —	9.23
Zab áprilisra	— — —	—
Zab októberre	— — —	7.96
Tengeri májusra	— — —	6.95
Tengeri júliusra	— — —	7.12

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	795.—
Osztrák hitelrészvény	—	608.50
4%-os koronajáradék	—	80.40
Osztr. magy. államv.	—	695.—
Jelzálogbank	—	403.—
Leszámitló és pénzváltó	—	498.—
Hazai bank	—	277.50
Magyar bank	—	476.50
Keresk. bank	—	3620.—
Rimamurányi	—	641.—
Salgótarjáni kőszén	—	695.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1040.—
Közuti vasut	—	613.75
Városi villamos	—	310.50
Adria	—	601.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Ha nincs megelégedve

szabójával, me-
drága vagy rossz-
szul szab vas-
nem pontos, szóval bármiké. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** ariszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyváradi Katholikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

megnyílt,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borok**. Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, úgy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Férfiszabó-üzlet átvétel!!

Tisztelettel van szerencsém a m. t. megrendelőkkel és a n. é. közönséggel tudatni, hogy a 25 év óta fennálló Sziládky Ernő-féle

férfiszabó-üzletet átvettem.

Egyben bátorkodom tudatni, hogy megérkeztek dus választékban a legdivatosabb tavaszi és nyári szövetek. Főcélom az, hogy a cég eddigi régi jó hírnevét továbbra is fentartsam szolid kivitel és pontos kiszolgálással. — — — Szíves pártfogást kérve vagyok tisztelettel

Sziládky Ernő utóda

Nagy P. István
férfiszabó.

Nagyvárad Rákóczi ut Széchenyi szálloda épület. Telefon 254 sz.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellel olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Másolat:

M. kir. földművelésügyi miniszter 65247-II-B. szám. Valamennyi törvényhatóságnak, kir. erdőfelügyelőségnek, m. kir. kincstári erdőigazgatóságnak főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak, a beszteerci m. kir. erdőigazgatóságnak, az összes m. kir. állami erdőhivataloknak, a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának s a m. kir. erdőéri szakiskolának. A cs. és kir. hadügyminiszter urtól vett értesítés szerint újabb két fajtájú löpor lett forgalomba hozva, melyek egyike Rauchloses Jagdpulver Nr. 6 felirással fekete színű lapos szemcsékből van alkotva s 9 mm. s ennél nagyobb öbnagyságú kemény köpenyes (acél, nikkel vagy réz) golyós töltések céljaira van rendeltetve, míg a «Rauchloses Jagdpulver Nr. 7» felirású, mely rózsaszínű gömbölyded szemcsékből áll csak söréttöltések céljaira használható. A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak 1/4 kg.-os, a 7-es számú azonban egy 1/4 mint 1/2 kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és pedig a 6-os világosbarna, a 7-es pedig rózsaszínűekben.

A bádogdobozok egyébként ugyanoly alakúak és szerkezetűek, mint a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1-5 számú füstnélküli vadászlőporok dobozai. A 6 és 7 számú löporok dobozai ezuttal is a tartalmának megfelelő jelzéssel s a löpor rendeltetésére vonatkozó felirással vannak ellátva. Felvannak tüntetve továbbá a dobozokon a löporfajták legfontosabb alkatrészei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben. A cs. és kir. hadügyminiszter ur e 6 és 7 számú löporfajták árát, valamint az eddigi áruba becsátott 1-5 számú löporok árát is további intézkedésig következőleg állapította meg: 1. A kincstári raktáraktól hatóságilag engedélyezett viszontelárusítók részére nagyban (legalább 5 kgr.)

szállított löport 1/2 kg.-os dobozokban: dobozonként 6 kor. 60 fill., 1/4 kg.-os 3 kor. 40 fill. 2. Viszont elárusítóknál kicsiny (5 kg.-on aluli) mennyiségben való vétel esetén a löporfajta ára 1/2 kg.-os dobozokban: dobozonként 7 kor. 30 f., 1/4 kg.-os 3 kor. 75 fillér. Budapest, 1914. február 28. A miniszter rendeletéből Bartha s. k. ministeri tanácsos.

Másolat hitelűl, Nagyvárad, 1914. április 24.

Darabant,
irodavezető.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságú pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél óráig téktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és eeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár

Október 1-től minden este **8-06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kirándulók közönségnek a gyorfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről: **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Visszatérés** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, élelmezés heti 56 koronától. Posta, távirida, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, kőszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál **évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hév víz forrásait** kitünő eredménnyel használják.

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség becses figyelmét felhívni e célra
épült és fővárosi mintára berendezett

**molykár elleni megóvó és
biztosító vállalatomra.**

!

Elfogadok nyári gondozásra fe-
lelőség mellett bármily értékes
**ruhákat, szörme árukat, füg-
gönyöket, szőnyeget stb.**
Azokat saját műhelyemben ki-
javítva, hiba nélkül szolgáltatom
vissza. Kivánatra azokért érte
küldök. Az üzlet tűz és be-
törés ellen biztosítva van.

!

Becsés pártfogását kérve ma-
radok kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA
szűcs üzlete

Fő-utca 7. szám. Telefon 947. szám.
Telep Körös-utca 32. sz. (Saját ház.)

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győ-
ződjön meg róla, mert ilyen olcsón
még nem vásárolt. Különböző ujdonsá-
gok naponta érkeznek minden eikben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a
legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó
árban. Elvállal fejeleket s javításokat, valamint
aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkötő a
legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meg-
győző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14
év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Első nagyvárad cementipar.

Készíték granitó, terazzo, műkő és minden e
szakmába vágó munkákat, hazi csator-
názásokat a városi mérnöki hivatal elő-
írása szerint, személyes felügyeletem mellett.
Kivánatra angol closet berendezéseket a leg-
előnyösebb fizetési feltételek mellett a leg-
lelkismeretesebb és legmesszebb menő jót-
állás mellett készítek. A nagyérdemű köz-
önség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Szőlőmoly ellen az egyedüli
biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czím: a kiadóhivatalban.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisz-
telendő papságot és a n. é. közönséget, hogy
papi és civil ruha tökéletességét
áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagy-
ságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen
nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki meg-
rendelőnek elég egy minta reverenda beküldés,
esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön
kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 92. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekez-
hetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

**Püspökfürdő
megnyitása!**

**Püspökfürdő
megnyitása!**

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

**Püspökfürdőt május 1-én
ünnepélyesen megnyitom.**

Gyönyörű parkok, villanyvilágítás, elsőrangú ételek
és italok állanak a nagyérdemű közönség rendelke-
zésére. Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak. A nagy-
érdemű közönség szórakoztatására sikerült **Hamza
Jenőt** a kiváló primást teljes zenekarával megnyerni.

Tisztelettel **Dancs István** bérlő.